

ПРЕС БЮЛЕТИН на Центъра на ЕС по наркотиците

ГОДИШЕН ДОКЛАД 2008 Г.: ОПИАТИТЕ ВСЕ ОЩЕ СА В ЦЕНТЪРА НА ЯВЛЕНИЕТО НАРКОТИЦИ В ЕВРОПА

Обезпокояващи сигнали относно най-големия проблем, свързан с наркотиците в Европа, посочва Агенцията на ЕС за наркотиците

(6.11.2008 г., ЛИСАБОН **ЕМБАРГО до 10:00 Централноевропейско време/Брюкселско време**)
Знаците за промяна по проблемите на употребата на хероин в Европа означават, че страните трябва да бъдат бдителни и подготвени да реагират. Това стана ясно днес с представянето в Брюксел на **Годишния доклад** на агенцията на ЕС за наркотиците (EMCDDA) за **2008 г.: състояние на проблема с наркотиците в Европа**.

Според оценки на EMCDDA проблемно употребяващите опиоиди в ЕС и Норвегия са между 1,3 и 1,7 милиона души, като хероинът е причината за най-голямата част от здравните и социални разходи, свързани с наркотиците. Данните, публикувани днес, поставят под въпрос предходните оценки на EMCDDA за „бавно подобряваща се ситуация с хероина“, и сочат по-скоро „стабилизиран, но вече не намаляващ проблем“. Рекордното производство на опиум в Афганистан през 2007 г. също засили опасенията на Агенцията за потенциален косвен ефект върху проблема с хероина в Европа ⁽¹⁾.

„Настоящите доказателства не насочват към епидемично разрастване на проблема с хероина, какъвто изпитваха повечето страни в Европа през 1990 г., каза **директора на EMCDDA Волфганг Гьотц (Wolfgang Götz)**. „Въпреки това не можем да пренебрегнем заплахата, която представлява в момента пренаситеността на световния пазар с хероин, безпокойствата, предизвикани от показателите за употребата на хероин или индикациите, че синтетичните опиати могат да се окажат разрастващ се проблем. Категорично е необходима бдителност. За да може обаче да се гарантира, че Европа е готова да реагира бързо е жизнено необходимо да се подобри чувствителността на информационните ни системи към промените в достъпността и употребата на тези най-увреждащи вещества“.

В повечето страни-членки на ЕС между 50 % и 80 % от всички случаи на потърсено лечение са свързани с употребата на опиати. Всяка година в Европа настъпват най-малко 7 000 до 8 000 смъртни случая, причинени от употреба на наркотици, като свръхдозата е една от водещите причини за смъртността сред младите европейци. Около 80 % от смъртните случаи, предизвикани от свръхдоза, са свързани с употреба на опиати, а инжекционната употреба на тези наркотици е основен преносител на разпространението на инфекциозни болести, свързани с употребата на наркотици. Счита се, че всяка година в Европа се появяват около 3 000 нови случая на вирус на ХИВ, свързани с употребата на наркотици, а страните съобщават, че по правило над 40 % от инжекционно употребяващите наркотици са заразени с HCV (вирус на хепатит С). Заместващата терапия за употреба на опиати вече е достъпна във всички **държави-членки на ЕС, Хърватия и Норвегия**, като всяка година на такава терапия се подлагат около 600 000 употребяващи опиати.

Тревожни сигнали подчертават необходимостта от засилена бдителност относно употребата на хероин

„Показателите за тенденциите в употребата на опиати насочват към някои тревожни развития на ситуацията“, посочва EMCDDA. Днешният доклад показва например, че случаите на конфискуван хероин в повечето от докладващите страни се е увеличило с над 10 % в периода 2003–2006 г.

А количеството конфискуван хероин в **Турция**, важна транзитна страна, се е увеличило повече от два пъти за същия период. Като цяло задържанятия на хероин са достигнали около 19,4 тона (48 200 задържания) в Европа през 2006 г. (Таблицы SZR-7; SZR-8). Наблюдението на доставката на хероин към Европа е в центъра на вниманието на неотдавна публикуван бюлетин от **EMCDDA** ⁽²⁾.

Данните за Европа подсказват също така, че случаите на новоприсъединяващи се към употребата на хероин все още се срещат в такъв процент, който гарантира, че проблемът няма да отпадне в обозримо бъдеще³. Увеличили са се и новите търсения на лечение за хероин като основен проблемен наркотик в близо половината страни, които са съобщили данни през 2006 г. (Таблица TDI-3, i). Особена тревога предизвикват проучванията в някои страни, които показват, че все още има случаи на привличане към инжекционната употреба на опиати. А в **Естония, Литва, Австрия и Румъния*** над 40 % от инжекционно употребяващите са на възраст под 25 години (Фигура 9, глава 6, *Годишния доклад*).

В противоречие с общата тенденция към спад в смъртността, причинена от наркотици в периода между 2000 и 2003 г., настоящите данни показват застой или дори разрастване на проблема, като повечето държави-членки съобщават за покачване (Таблица DRD-2, Фигура DRD-8). Хероинът е наркотикът, който в най-голяма степен е свързан със случаите на смърт, но се съобщава и за други опиати. Докато средната възраст на умиращите от свръхдоза в Европа се повишава (около 35 г.), в някои страни (**България, Естония, Гърция, Латвия, Люксембург, Австрия и Румъния**)* се съобщава за относително висок процент на случаите на смърт от свръхдоза сред лицата под 25 години — още един признак за присъствието на младежи, употребяващи наркотици (Фигури DRD-2; DRD-9 i, ii, iii).

Синтетични опиати: отклоняване и незаконно производство

Тази година вниманието е насочено към зачестяващите съобщения за проблеми, свързани със синтетичните опиати. В **Латвия и Естония** например се наблюдават признаци за увеличаващ се проблем, свързан с наличието на 3-метилфентанил (фентанил). Произходът на този наркотик е неясен, макар някои съобщения да подсказват за незаконно производство в страни, граничещи с **ЕС**. Поради силата на въздействие на този наркотик — фентанилът е значително по-силен от хероина — употребата му може да бъде особено опасна. Това обстоятелство е отразено в над 70-те смъртни случаи на натравяне с фентанил, съобщени в **Естония** през 2006 г. **EMCDDA** представя днес и бюлетин за новия „профил на наркотиците“ относно фентанил ⁽³⁾.

Изследванията показват, че рискът от свръхдоза намалява значително, когато употребяващите хероин са подложени на заместваща терапия, при която се използват наркотици като метадон и бупренорфин. Въпреки това метадонът се споменава в токсикологичните доклади за някои смъртни случаи в Европа. Съществуват доказателства, че добрите рецептурни практики могат да намалят тези случаи на смърт, като се подчертава необходимостта въпросите на предотвратяване на предозирането да бъдат отчетени при разработване на клиничните практики в тази област. Метадоновата смъртност не изглежда да е пряко свързана с общото равнище на заместваща терапия (вж. карето 'Смъртни случаи, свързани с провеждането на субституираща терапия', глава 7, *Годишен доклад*).

Волфганг Гьотц казва: „Намаляването на смъртността, свързана с употребата на наркотици, е ясно формулирана цел на повечето национални стратегии за наркотиците, но все още са необходими действия, които да вървят успоредно с думите. Не можем да проявяваме търпимост към факта, че всеки час умира един от младите ни съграждани от свръхдоза, която е могла да бъде избегната. Необходимо е да отдадем приоритет на мерките за предотвратяване на свръхдозите и да насочим усилията си към високорискови групи, като лицата, освобождавани от затвора или рецидивиращи след лечение“ ⁽⁴⁾.

» » »

Бележки:

(¹) Глобалното производство на опиум се е увеличило с 34% през 2007 г. до количество, оценено на 8 870 тона, основно поради увеличаване на производството в Афганистан (8 200 тона през 2007 г.). Вследствие на това, потенциалното глобално производство на хероин е достигнало 733 тона (UNODC, 2008). В неотдавна публикуваното от UNODC *Проучване за опиума в Афганистан, 2008 г.*, се изразява становище, че производството на опиум в Афганистан е намаляло с 6% през 2008 г. на 7 700 тона.

http://www.unodc.org/documents/publications/Afghanistan_Opium_Survey_2008.pdf

(²) Технически фиш на EMCDDA: „Наблюдение на доставката на хероин към Европа“, наличен на адрес:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-datasheets>

(³) EMCDDA профил на наркотиците относно фентанил, наличен на адрес:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/drug-profiles>. За допълнителна информация, вж. също: Ojanperä, I., Gergov, M., Liiv, M., Riikoja, A. and Vuori, E. (2008), 'An epidemic of fatal 3-methylfentanyl poisoning in Estonia', *International Journal of Legal Medicine* (in press).

(⁴) Наскоро освободените от затвора лица са подложени на висок риск от смъртност, свързана с употреба на наркотици, която основно се дължи на болести, свързани с използване на наркотични вещества и предозирането им. В неотдавнашно проучване (Обединено кралство) е установено, че е най-висок рискът през първата седмица след освобождаването, когато вероятността от настъпване на смърт, причинена от употребата на наркотици, е с близо 8 пъти по-висока при мъжете и над 10 пъти по-висока при жените в сравнение с една година след освобождаването (вж. карето по този въпрос към Глава 7, *Годишен доклад*).

За повече информация по темите, разгледани в настоящия бюлетин, вж. Глави 6 и 7 от *Годишния доклад*.

Данните, представени в *Годишния доклад за 2008 г.* се отнасят за 2006 г. или за последната година, за която има налични данни.

Цифрите и таблиците, цитирани в настоящия бюлетин, могат да бъдат намерени в *Статистическия бюлетин за 2008 г.* <http://www.emcdda.europa.eu/stats08>

Информация и връзки относно всички издания, свързани с *Годишния доклад*, пресбюлетини, репортажи и събития могат да бъдат намерени на адрес: <http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>

* Държавите са изброени по протоколния ред на ЕС.